



**KANTONALNI ZAVOD ZA ZAŠTITU
KULTURNO-HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEĐA
SARAJEVO**

INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL-HISTORICAL
AND NATURAL HERITAGE OF CANTON SARAJEVO

2453

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO

PRIMLJENO - 1-11-2024

15 04 46892-96

Broj priloga

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
Skupština Kantona Sarajevo

Broj: 36-02-01-1569-1/24

Datum: 30.10.2024.

Predmet: Zastupnička inicijativa, odgovor-

Poštovani,

u vezi s ponovljenim upitom Skupštine Kantona Sarajevo, broj 01-04-46892-36/23 od 16.10.2024. godine, a koji se odnosi na zastupničku inicijativu zastupnice Sanele Klarić o primjeni mjera energetske efikasnosti na zaštićenim objektima kulturno-historijskog značaja u Kantonu Sarajevo, obavještavamo Vas kako slijedi:

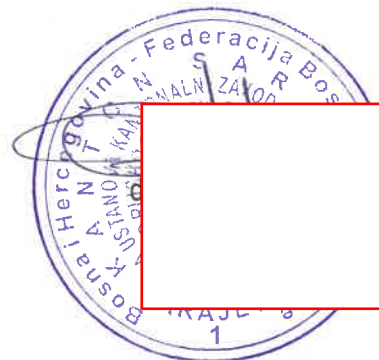
Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa već je odgovorio na ovu inicijativu i dostavio svoje stručno mišljenje Skupštini Kantona Sarajevo, kao i svim relevantnim institucijama, u skladu sa svojim nadležnostima. U odgovoru je detaljno pojašnjen stav Zavoda u vezi s izazovima implementacije mjera energetske efikasnosti na kulturno-historijskim objektima, s posebnim naglaskom na važnost cjelovitog pristupa koji bi uključio analize uticaja mjera na vrijednost spomenika, uz poštovanje zakonskih ograničenja.

U vezi s ovim, Zavod potvrđuje svoju podršku unapređenju energetske efikasnosti na objektima koje nose spomeničke vrijednosti, ali ističe kako takvi zahvati moraju biti usklađeni sa Zakonom o energetskej efikasnosti FBiH, kao i sa Zakonom o zaštiti kulturne baštine. Napominjemo, međutim, da je Zakon o zaštiti kulturne baštine zastario i da je njegovo unapređenje neophodno kako bi bolje odgovorio na savremene izazove očuvanja kulturno-historijskih dobara, posebno u kontekstu energetske efikasnosti i održivosti.

Također, ponavljamo kako je Zavod spreman saradivati s Ministarstvom na daljnjim koracima ukoliko se prepoznaju potrebne promjene u regulativi ili dodatne tehničke smjernice za projekte energetske obnove kulturnih dobara.

Stojimo na raspolaganju za sve dodatne informacije i daljnu saradnju po ovom pitanju.

S poštovanjem,



dipl.ing.arh.

Prilog:

- Odgovor na zastupničku inicijativu
br. : 36-02-01-1119/24 od 24.7.2024.

Dostaviti:

- Naslovu
- Službi zaštite
- Arhivi



**KANTONALNI ZAVOD ZA ZAŠTITU
KULTURNO-HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEĐA
SARAJEVO**

INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL-HISTORICAL
AND NATURAL HERITAGE OF CANTON SARAJEVO

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
Skupština Kantona Sarajevo

Broj: 36-02-01-1119/24

Datum: 24.7.2024.

Predmet: Zastupnička inicijativa, odgovor-

Poštovani,

Zahvaljujemo se na inicijativi zastupnice Sanele Klarić u vezi s rekonstrukcijom fasada na objektima zaštićenim kao kulturno-historijsko naslijeđe Kantona Sarajevo, te njihovim tretiranjem kroz mjere energijske efikasnosti i zelenog certificiranja prema praksama EU.

Na primjeru Narodnog pozorišta Sarajevo, gdje se planira sanacija fasade i stolarije, zastupnica Klarić predlaže zamjenu postojećih jednostrukih prozora sa novim, koji bi imali trostruko ostakljenje. Također, navodi se plan za dodatne mjere unapređenja energijske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Ističe se važnost projekta sa aspekta uspostavljanja najboljih praksi obnove historijski zaštićenih objekata, te mogućnost uključivanja stručnjaka iz EU. Navodi se i informacija da postoji niz donatora koji bi mogli podržati ovaj projekat kao značajan za Kanton Sarajevo.

Kantonalni zavod za zaštitu kulturno-historijskog naslijeđa Sarajevo (u daljem tekstu Zavod) razmotrio je inicijativu i obaviještavamo Vas o sljedećem:

Unapređenje energijske efikasnosti dobara baštine je od izuzetne važnosti. Građevine sa statusom kulturnih dobara i nacionalni spomenici BiH trebaju biti uključeni u ove procese, ukoliko isti ne dolaze u koliziju sa njihovim vrijednostima. Zavod se u prošlosti suočio sa projektima energetske obnove na objektima kulturnih dobara, pri čemu su se pojavili problemi zbog kolizije planiranih intervencija sa mjerama zaštite. Studija energijske efikasnosti javnih objekata KS iz 2017. godine, korištena kao osnova za Akcioni plan energetske efikasnosti u javnim objektima KS za period 2018-2020. („Sl. novine KS“, br. 13), načelno prepoznaje pojam zaštićenog kulturnog dobra, ali građevine sa značajkama dobara baštine nisu identificirane, niti su analizirani uticaji mjera energijske efikasnosti na njih. Tako su projekti energetske obnove često zahtijevali kompromise koji su negativno uticali na vrijednosti dobara baštine.

Zakon o energetske efikasnosti FBiH, u skladu sa evropskim direktivama, prepoznaje kulturnu baštinu kao posebnu kategoriju. Prilikom značajne obnove, građevine sa značajkama kulturnih dobara baštine mogu biti izuzete iz obaveze primjene mjera minimalne energetske učinkovitosti, ukoliko bi te mjere dovele do neprihvatljivih promjena njihovog izgleda ili značaja. Federalno ministarstvo prostornog uređenja utvrdilo je Listu



**KANTONALNI ZAVOD ZA ZAŠTITU
KULTURNO-HISTORIJSKOG I PRIRODNOG NASLIJEĐA
SARAJEVO**

INSTITUTE FOR THE PROTECTION OF CULTURAL-HISTORICAL
AND NATURAL HERITAGE OF CANTON SARAJEVO

zgrada i objekata na koje se ne odnosi obaveza ispunjenja minimalnih zahtjeva za energetske karakteristike u procesu obnove, a na ovoj listi se nalazi i Narodno pozorište Sarajevo.

Građevine sa značajkama kulturnih dobara baštine načelno mogu biti predmet procesa energetske obnove, ali mjere unapređenja energetske karakteristika moraju biti usklađene sa mjerama zaštite. Neophodna su prethodna mjerenja i analize koje opravdavaju predložene intervencije, te dokazuju da vrijednosti dobara baštine neće biti ugrožene. Podsjećamo na standard BAS EN 16883: Očuvanje kulturne baštine – Smjernice za unapređenje energetske učinkovitosti historijskih zgrada, koji je Institut za standardizaciju BiH preuzeo kao evropski standard i donio 2019. godine, a koji govori upravo o proceduri koja treba biti sprovedena prilikom energetske obnove građevina sa spomeničkim vrijednostima. Nažalost, ovaj standard nije ugrađen u postojeći pravni okvir, te nisu utvrđeni obavezujući mehanizmi za energetske obnove dobara baštine.

Imajući u vidu cilj inicijative, projekti rekonstrukcije fasada na objektima zaštićenim kao kulturno-historijsko naslijeđe KS mogu uključivati mjere unapređenja energetske efikasnosti, ali ne kao rezultat parcijalnog razmatranja energetske karakteristika pojedinih dijelova građevina, u ovom slučaju fasada. Da bi imali adekvatne rezultate, energetska obnova podrazumijeva tretman cijelog objekta, te je s tim u vezi potrebno izraditi projekat energetske obnove Narodnog pozorišta u cjelosti, poštujući standarde. S obzirom da Narodno pozorište Sarajevo nosi status nacionalnog spomenika BiH, praćenje procesa obnove fasada i energetske obnove ove građevine je u nadležnosti Zavoda za zaštitu spomenika pri Federalnom ministarstvu kulture i sporta.

U svom daljem radu Zavod će nastaviti da utiče na procese energetske obnove za ona kulturna dobra nad kojima ima nadležnost. Procesi očuvanje dobara baštine bi bili lakši ukoliko bi energetska obnova postala zasebna oblast za građevine sa spomeničkim vrijednostima, te uključivala obavezujuće standarde. Također iskazujemo veliki interes za uspostavljanje dobrih praksi, saradnju sa stručnjacima iz EU i učešće u projektima za koje, prema inicijativi, postoji uvjerenje da se mogu ostvariti uz podršku iz EU fondova i drugih donatora.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- Naslovu
- Službi zaštite
- Arhivi

